

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2 Kar	Történelem és Filozófia Kar
1.3 Intézet	Magyar Történelmi Intézet
1.4 Szakterület	Történelem
1.5 Képzési szint	Alapképzés (BA)
1.6 Szak / Képesítés	Történelem, Régészet, Levéltár, Könyvtár- és információtudományok, Kulturális turizmus

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	A magyar nép története (középkor) (HLM1106)						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Lupescu Mária egyetemi docens						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve							
2.4 Tanulmányi év	I	2.5 Félév	I	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7 Tantárgy típusa	Alaptárgy/ kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	-
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	28	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	-
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					50
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					42
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					0
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					28
Vizsgák					10
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	130				
3.8 A félév össz-óraszama	28(fizikai) + 130(konvencionális) = 158				
3.9 Kreditszám	4				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	• a tárgy felvétele a tanulmányi szerződésbe
4.2 Kompetenciabeli	• történelmi és földrajzi tárgyi alapismeretek • számítógép-kezelési ismeretek (MS Word, Internet)

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• a jelenlét erősen ajánlott• technikai felszerelés (számítógép, vetítő)• részvétel az előadás keretében felmerülő kérdések megvitatásában
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	-

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	• fogalmi és tárgyi ismeretek elsajátítása• a tárgy ismeretéhez szükséges módszerek elsajátítása• a módszerek helyes használata a szakmán belül• képesség az elsajátított információk továbbadására írásban és szóban, anyanyelven és egy választott idegen nyelven• képesség a tárgy általános iskolai tananyagának tanítására• tudományos érvelés bizonyos ál-tudományos, de igen elterjedt, és nagy népszerűségnek örvendő nézetekkel szemben
Transzverzális kompetenciák	• az elsajátított alapismeretek felhasználása más rokon szakterületek helyzeteinek, eseményeinek leírásában• az események elemzése, megfelelő értékelése, kontextusba helyezése• összevetés európai analógiákkal• a tudományos etika szabályainak elsajátítása, az idézés szigorú követelményének betartása és a plagizálás elvetése

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	• Jelen tantárgy elsősorban a történelem kar magyar tagozata hallgatóinak számára készült, de fakultatív tantárgyként mindazon hallgatók felvehetik, akik érdeklődnek a magyarság története iránt.• Az előadás célja megismertetni a magyarság középkori történetének legjelentősebb eseményeit és folyamatait a honfoglalást közvetlenül megelőző korszaktól kezdve egészen a 16. század közepéig, vázolva a hagyományos gazdasági tevékenység átalakulását és fejlődésének főbb

	jellemzőit, nem különben az ezzel párhuzamosan lejátszódó társadalmi átalakulást, a magyar társadalom tagozódását és a rendiség kialakulását, a középkori magyar állam fontosabb központi, illetve vidéki intézményeit, a magyar királyság külpolitikájának célkitűzéseit, jellemzőit, szerepét Közép- és Kelet-Európa térségében, a magyarságnak a kereszténység felvételét megelőző hit- és hiedelmvilágát, a kereszténység felvételét, illetve a fontosabb magyarországi egyházi intézményeket és azok szerepét, a magyar művelődés, az anyagi és szellemi kultúra főbb eredményeit, ismérveit és sajátos fejlődését, valamint szoros kapcsolatát az európai fejlődéssel • Felkészíteni a hallgatókat az esetleges tanári karrierre, melynek során általános iskolában <i>A magyar kisebbség történeté</i>-t is tanítják. Ehhez nyújt segítséget a jelen tárgy.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	• A tárgy célja, hogy bemutassa a legfrissebb, a szakmai tudományosság által elfogadott kutatási eredményeket • Kívánatos cél, hogy a hallgatók képesek legyenek a kritikus gondolkodásra, és kreativitásuk fejlődjenek.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. TÉMA: Bevezetés a magyarság történetébe	Előadás, Kommunikáció, Vetítés	
2. TÉMA: A honfoglalás	Előadás, Kommunikáció	
3. TÉMA: A kalandozások kora. A magyarság és Európa	Előadás, Kommunikáció, Vetítés	
4. TÉMA: A magyarság és a kereszténység felvétele. Géza és István	Előadás, Kommunikáció, Vetítés	
5. TÉMA: Szent István birodalma	Előadás, kommunikáció, Vetítés	
6. TÉMA: A középkori magyar keresztény állam konszolidálódása	Előadás, Kommunikáció, Vetítés	
7. TÉMA: Az átalakuló Magyar Királyság. III. Béla és fiai uralkodása	Előadás, Kommunikáció, Vetítés	
8. TÉMA: IV. Béla uralkodása és a tatárjárás	Előadás, Kommunikáció, Vetítés	
9. TÉMA: Az utolsó Árpádok	Előadás, Kommunikáció, Vetítés	
10. TÉMA: Az Anjouk Magyarország trónján	Előadás, Kommunikáció, Vetítés	
11. TÉMA: Luxemburgi Zsigmond király uralkodása	Előadás, Kommunikáció, Vetítés	
12. TÉMA: Hunyadi János és a törökellenes harc	Előadás, Kommunikáció, Vetítés	
13. TÉMA: Mátyás király uralkodása	Előadás, Kommunikáció, Vetítés	
14. TÉMA: A Jagellók kora és a magyar művelődés fejlődése a 16. század közepéig	Előadás, Kommunikáció, Vetítés	

Könyvészet:

- C. Tóth Norbert: *Luxemburgi Zsigmond uralkodása 1387–1437*. Budapest, 2009.
- Csukovits Enikő: *Az Anjouk birodalma*. Bp., 2009.
- Engel Pál: *Szent István birodalma. A középkori Magyarország története*. Budapest, 2001.
- Engel Pál: *Beilleszkedés Európába, a kezdetektől 1440-ig*. (Magyarok Európában I.). Budapest, 1990.
- Engel Pál, Kristó Gyula, Kubinyi András: *Magyarország története 1301-1526*. Budapest, 2005.
- Erdély rövid története*. Budapest, 1989.
- Font Márta: *Államalapítás, 970-1038*. Budapest, 2009.
- Font Márta – Sudár Balázs: *Honfoglalás és államalapítás. A törzsszövetségtől a keresztény királyságig. 9–10. század*. (Magyar História I.) Bp., 2019.
- Hóman Bálint – Szekfű Gyula: *Magyar történet I-V*. Budapest, 1935.
- Istoria României. Transilvania*. I. Cluj-Napoca, 1997. 177-576.
- Kristó Gyula: *Magyarország története 895-1301*. Budapest, 1998.
- Korai magyar történeti lexikon*. Szerk. Kristó Gyula. Budapest, 1994.
- Magyarország története*. I/1-2, III/1. Budapest, 1985.
- Magyarország története. Előzmények és magyar történet 1241-ig*. Főszerk.: Székely György. Budapest, 1984.
- Mályusz Elemér: *Egyházi társadalom a középkori Magyarországon*. Budapest, 1971.
- Pálosfalvi Tamás: *A Hunyadiak kora*. Budapest, 2009.
- Róna Tas András: *A honfoglaló magyar nép*. Budapest, 1997.
- Szakály Ferenc: *Virágkor és hanyatlás 1440-1711*. Budapest, 1990. (Magyarok Európában II.) 11-137.
- Tringli István: *Az újkor hajnala. Magyarország története 1440-1541*. Budapest, 2003.
- Zsoldos Attila: *Az Árpádok és alattvalóik*. Debrecen, 1997.

Ajánlott irodalom:

- Aradi Nóra, Feuerné Tóth Rózsa, Galavich Géza, Marosi Ernő, Németh Géza: *A művészet története Magyarországon*. 1-2. Budapest, 1983.
- Balogh Jolán: *Erdélyi Renaissance*. I. Budapest, 1943.
- Barta Gábor: *Az Erdélyi Fejedelemség születése*. Budapest, 1984.
- Barta Gábor, Fekete Nagy Antal: *Parasztháború Magyarországon 1514-ben*. Budapest, 1973.
- Bolla Ilona: *A jogilag egységes jobbágyság kialakulásáról*. Budapest, 1998.
- Bónis György: *A jogtudó értelmiség a Mohács előtti Magyarországon*. Budapest, 1971.
- C. Tóth Norbert, Neumann Tibor (szerk.): *Keresztesekből lázadók. Tanulmányok 1514 Magyarországról*. Budapest, 2015.
- Csukovits Enikő: *Az Anjouk Magyarországon I. I. Károly uralkodása (1301-1342)*. Budapest, 2012.
- Csukovits Enikő: *Az Anjouk Magyarországon II. I. (Nagy) Lajos és Mária uralma (1342–1395)*. Budapest, 2019.
- Diószegi Vilmos: *A pogány magyarok hitvilága*. Budapest, 1967.
- Engel Pál: *Királyi hatalom és arisztokrácia viszonya a Zsigmond-korban (1387-1437)*. Bp., 1977.
- Engel Pál: *Honor, vár, ispánság*. Budapest, 2003.
- Engel Pál: *Szent István birodalma. A középkori Magyarország története*. Budapest, 2001.
- Engel Pál – Kristó Gyula – Kubinyi András: *Magyarország története, 1301 – 1526*. Budapest, 1998.
- Farbaky Péter – Spekner Enikő – Szende Katalin – Végh András (szerk.): *Hunyadi Mátyás, a király. Hagyomány és megújulás a királyi udvarban, 1458 – 1490. Kiállítási katalógus*. Budapest, 2008.
- Fodor Pál, Varga Szabolcs (szerk.): *Több mint egy csata: Mohács. Az 1526. évi ütközet a magyar tudományos és kulturális emlékezetben*. Budapest, 2019.
- Fügedi Erik: *Ispánok, bárók, kiskirályok*. Budapest, 1986.
- Fügedi Erik: *A XV. századi magyar arisztokrácia mobilitása*. Budapest, 1970.
- Fügedi Erik: "A magyar király koronázásának rendje a középkorban." In: *Eszmetörténeti tanulmányok a magyar középkorról*. Szerk. Székely György. Bp., 1984. 255–273.
- Györffy György: *Krónikáink és a magyar őstörténet*. Budapest, 1993.
- Györffy György: *István király és műve*. Budapest, 1977.
- Györffy György: *A magyarság keleti elemei*. Budapest, 1990.

Katona Tamás (szerk.): *A tatárjárás emlékezete*. Budapest, 1982.

Kristó Gyula (szerk.): *A honfoglalás korának írott forrásai*. Szeged, 1995. (Szegedi Középkortörténeti Könyvtár 7.)

Kristó Gyula (szerk.): *Az államalapítás korának írott forrásai*. Szeged, 1999. (Szegedi Középkortörténeti Könyvtár 15.)

Kristó Gyula: *A magyar nemzet megszületése*. Szeged, 1997. (Szegedi Középkortörténeti Könyvtár 12.)

Kristó Gyula: *A vármegyék kialakulása Magyarországon*. Budapest, 1988. 100-207.

Kristó Gyula: *Az Aranybullák évszázada*. Budapest, 1998.

Kristó Gyula: *Magyarország története, 895-1301*. Budapest, 1998.

Kubinyi András: *Mátyás király*. Budapest, 2001.

Kurcz Ágnes: *Lovagi kultúra Magyarországon a 13-14. században*. Budapest, 1998.

Lupescu Radu: Hunyadi János alakja a magyar és a román történetírásban. *Századok* 139 (2005), 385–420.

Marosi Ernő – Tóth Melinda – Varga Livia (szerk.): *Művészet I. Lajos király korában 1342 – 1382. Katalógus*. Budapest, 1982.

Marosi Ernő (szerk.): *Magyarországi művészet 1300-1470 körül*. I – II. Budapest, 1987.

Mályusz Elemér: *Zsigmond király uralma Magyarországon*. Budapest, 1984.

Mályusz Elemér: *Egyházi társadalom a középkori Magyarországon*. Budapest, 1971.

Pauler Gyula: *Magyarország története az Árpád-házi királyok alatt*. I-II. Budapest, 1893.

Perjés Géza: *Mohács*. Budapest, 1979.

Petkes Zsolt – Sudár Balázs: *Honfoglalók fegyverben*. (Magyar őstörténet 3.) Bp., 2015.

Petkes Zsolt – Sudár Balázs: *Honfoglalás és megtelepedés*. (Magyar őstörténet 4.) Bp., 2016.

Petkes Zsolt – Sudár Balázs (szerk.): *Hétköznapiak a honfoglalás korában*. (Magyar őstörténet 5.) Bp., 2017.

Rázsó Gyula, V. Molnár László (szerk.): *Hunyadi Mátyás. Emlékkönyv Mátyás király halálának 500. évfordulójára*. Budapest, 1990.

Sigismund rex et imperator. Művészet és kultúra Luxemburgi Zsigmond korában 1387–1437. Philipp von Zabern, 2006.

Sudár Balázs – Petkes Zsolt: *A honfoglalók viselete*. (Magyar őstörténet 1.) Bp., 2014.

Sudár Balázs (szerk.) *Magyarok a honfoglalás korában*. (Magyar őstörténet 2.) Bp., 2015.

Sudár Balázs: *A honfoglalók műveltsége*. (Magyar őstörténet 6.) Bp., 2018.

Szűcs Jenő: *Az utolsó Árpádok*. Budapest, 2002.

Tringli István: *Mohács felé 1490–1526*. Budapest, 2009.

Film:

A mohácsi csata. Rendezte Baltavári Tamás et al.
<https://www.youtube.com/watch?v=3cbpPBKktcU&t=22s>

Nándorfehérvár 1456. Rendezte Baltavári Tamás. <https://www.youtube.com/watch?v=gQAiPq0Rwqc>

Nándorfehérvár, 1456. Készítette Antal Ferenc et al. <https://www.youtube.com/watch?v=HX794n2Fkpw>,
<https://www.youtube.com/watch?v=XSL1SthszHc>

A Szent Korona és koronázási kincseink nyomában. DVD. Rendezte Bárány Krisztián és Bárány Dániel. Szakértő Pálffy Géza. 2016.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- kommunikációs készség fejlesztése
- elemzés hatékonysága
- interdiszciplinaritás
- szakmai nyelv, anyanyelv és idegen nyelv uralma

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Tárgyi és fogalmi ismeretek	Írásbeli vizsga	50%
	Szakirodalom ismerete	Írásbeli vizsga	20%
	Interdiszciplinaritás	Írásbeli vizsga	10%
10.5 Szeminárium / Labor	Félévi dolgozat	Írásban	20%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
• minden hallgató számára kötelező a félév utolsó előtti hetén (13. héten) a félévi, írott dolgozat leadása egy, az év elején meghatározott témából• a kötelező jellegű irodalom ismerete• a folyamatok és események legkevesebb vázlatos ismerete• min. 5-ös elérése az írásbeli vizsgán			

Kitöltés dátuma

Előadás felelőse

Kolozsvár, 2020. márc. 17.

Dr. Lupescu Mária egyet. docens

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

Kolozsvár, 2020. március 31.

Dr. Nagy Róbert Miklós egyet. Docens